

اپنے
میسیسٹر

Use of the standards aids in the creation of products and services that are safe, reliable and of good quality

IAF MLA signatory for Certification of Persons, Product Certification and Management System Certification (QMS, EMS, ISMS, EnMS, FSMS)

ASCB

ACREDITATION SERVICE
FOR CERTIFYING BODIES
(EUROPE) LIMITED

آشنایی با ایزوسیستم:

ایزوسیستم برترین و تنها مجری رتبه ۱ مشاوره و صدور گواهینامه های بین المللی ISO و CE با پروانه خدمات مشاور مدیریت و کیفیت بوده که با همکاری مراجع صدور (CB) معتبر اقدام به صدور گواهینامه های بین المللی ایزو شرکت ها، سازمان ها و سایر مراکز تجاری و غیرتجاری می نماید.

ایزوسیستم با پروانه رسمی از وزارت صنعت، معدن و تجارت توانسته است به عنوان واحد برتر فنی مهندسی کل کشور بیش از ۱۰۰۰ پروژه را در شرکت ها و سازمان های داخل و خارج از کشور اجرایی نماید.

اعتبارات ایزوسیستم:

- پروانه رسمی خدمات مشاوره مدیریت و کیفیت از سازمان صنعت، معدن و تجارت (به شماره مجوز ۳۴۰۳۷/۱۲۳)
- کسب عنوان واحد برتر فنی مهندسی و رتبه ۱ شرکت های مشاور کل کشور به انتخاب وزارت صنعت، معدن و تجارت
- دارای نماد اعتماد الکترونیکی از سازمان تجارت الکترونیک وزارت صنعت، معدن و تجارت
- دارای نماد ملی ثبت از مرکز فناوری اطلاعات و رسانه های دیجیتال وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- مدیریت رسمی مراجع صدور گواهینامه های ایزو تحت اعتبار IAF و ASCB در ایران و خاورمیانه
- صدر گواهینامه از مراجع صدور کانادا، ایتالیا، سوئیس، استرالیا، انگلستان، آلمان، ایران و ...
- اجرای پروژه های مدیریتی و صدور گواهینامه های بین المللی ایزو با بیش از ۱۰۰۰ پروژه

متن فارسی استاندارد بین المللی ISO 10007:2003 (ویرایش ۲۰۰۳)

ISO 10007:2003

دستورالعمل هایی برای مدیریت پیکربندی

www.isosystem.org

جهت مشاوره رایگان دریافت گواهینامه های بین المللی ISO و گواهینامه انطباق اروپا CE با تلفن های **۰۲۳-۳۳۴۴۴۸۱۴** و **۰۲۳-۳۳۴۴۴۸۱۳**. تماس بگیرید.

"ایزو سیستم"

پیش گفتار

استاندارد ایران - ایزو ۱۰۰۰۷ " سیستم‌های مدیریت کیفیت - راهنمایی‌هایی برای مدیریت پیکربندی " که پیش‌نویس آن در کمیسیون‌های فنی مربوط تهیه و تدوین شده و در شصت و پنجمین اجلاس کمیته‌ی ملی استاندارد مدیریت کیفیت مورخ ۸۷/۱۰/۲۸ مورد تصویب قرار گرفته است، اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می‌شود.

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت‌های ملی و جهانی در زمینه‌ی صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در موقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدید نظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدید نظر استانداردهای ملی استفاده کرد.

این استاندارد ملی بر مبنای استاندارد بین‌المللی زیر تدوین شده و معادل آن به زبان فارسی است.
ISO 10007:2003, Quality management systems - Guidelines for configuration management

مقدمه

استاندارد سیستم‌های مدیریت کیفیت – راهنمایی‌هایی برای مدیریت پیکربندی^۱ ، به منظور افزایش میزان درک مشترک از موضوع مدیریت پیکربندی و پیشبرد استفاده از آن، و نیز یاری سازمان‌ها برای بهبود عملکرد از طریق به کارگیری این سیستم مدیریت تدوین شده است.

مدیریت پیکربندی، فعالیتی مدیریتی است که از دستورالعمل‌های فنی و اداری^۲ در سراسر چرخه‌ی عمر یک محصول، اقلام^۳ پیکربندی آن، و اطلاعات مرتبط با پیکربندی محصول استفاده می‌کند.

مدیریت پیکربندی، پیکربندی محصول را مدون می‌کند و شناسایی و ردیابی، وضعیت دستیابی به الزامات فیزیکی و عملکردی^۴ و دسترسی به اطلاعات صحیح را در همه‌ی مراحل چرخه‌ی عمر محصول ممکن می‌سازد.

مدیریت پیکربندی می‌تواند براساس اندازه‌ی سازمان و پیچیدگی و ماهیت محصول اجرا شود. مدیریت پیکربندی می‌تواند برای برآورده شدن الزامات شناسایی و ردیابی مشخص شده در استاندارد ایران - ایزو ۹۰۰۱ مورد استفاده قرار گیرد.

1-Configuration management

2-Technical and administrative direction

3-Items

4-Physical and functional requirements

سیستم‌های مدیریت کیفیت -

راهنمایی‌هایی برای مدیریت پیکربندی

۱ هدف و دامنه‌ی کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد، ارائه‌ی راهنمایی‌هایی درخصوص استفاده از مدیریت پیکربندی در سازمان هاست. این استاندارد برای پشتیبانی محصولات از مرحله‌ی فکر اولیه(انگاره)^۱ تا وارهایی^۲ آن‌ها کاربرد دارد.

در این استاندارد در ابتدا و پیش از توصیف فرایند مدیریت پیکربندی که در برگیرنده‌ی طرح ریزی^۳ مدیریت پیکربندی، شناسایی^۴ پیکربندی، کنترل تغییرات، تشریح وضعیت^۵ پیکربندی و ممیزی پیکربندی است، به موضوع مسئولیت‌ها و اختیارات پرداخته شده است.

چون این استاندارد صرفاً مدرکی راهنمایست، برای مقاصد گواهی کردن / ثبت کردن کاربرد ندارد.

۲ مراجع الزامی

استانداردهایی که در زیر به آن‌ها ارجاع شده است، برای به کارگیری این استاندارد ضروری هستند. در مورد استانداردهایی که با ذکر تاریخ انتشار به آن‌ها ارجاع شده ، تنها ویرایش مربوط به آن تاریخ برای به کارگیری در ارتباط با این استاندارد معتبر است. درمورد استانداردهایی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آن‌ها ارجاع شده، همواره آخرین ویرایش استاندارد ارجاع شده (از جمله هرگونه اصلاحیه‌های بعدی آن) برای به کارگیری در ارتباط با این استاندارد معتبر است.

استاندارد ایران - ایزو ۹۰۰۰ : سال ۱۳۸۰ سیستم‌های مدیریت کیفیت - مبانی و واژگان

۳ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد، علاوه بر اصطلاحات و تعاریف مذکور در استاندارد ایران - ایزو ۹۰۰۰: سال ۱۳۸۰ ، تعاریف و اصطلاحات زیر نیز به کاررفته است .

1-Concept

2-Disposal

3-Planning

4-Identification

5-Status accounting

۱-۳

کنترل تغییر

فعالیت‌هایی برای کنترل محصول، پس از تصویب رسمی اطلاعات پیکربندی محصول (۹-۳).

۲-۳

اجازه‌ی ارفاقی

اجازه‌ی استفاده یا ترخیص محصولی که با الزامات و یا خواسته‌های مشخص شده، انطباق ندارد.

یادآوری ۱- اجازه‌ی ارفاقی، عموماً منحصر به تحويل محصولی است که دارای ویژگی‌های نامنطبق در محدوده‌ی مشخصی و برای مدت زمان و مقدار معینی از محصول بوده که قبلاً مورد توافق قرار گرفته باشد.

اجازه‌ی ارفاقی (طبق تعریف بند ۳ - ۱۱ استاندارد ایران - ایزو ۹۰۰۰ : سال ۱۳۸۰) اجازه‌ی استفاده یا ترخیص محصولی است که با الزامات و یا خواسته‌های مشخص شده انطباق ندارد.

یادآوری ۲- اجازه‌ی ارفاقی بر خط مبنای پیکربندی (۴-۳) تأثیرگذار نیست و اجازه‌ی تولید محصولی را در برمی‌گیرد که با الزامات مشخص شده انطباق ندارد.

یادآوری ۳- بعضی از سازمان‌ها از اصطلاحات "چشم پوشی"^۱ یا "انحراف"^۲ به جای اجازه‌ی ارفاقی استفاده می‌کنند.

۳-۳

پیکربندی

ویژگی‌های عملکردی و فیزیکی به هم وابسته‌ی ^۳ یک محصول که در اطلاعات پیکربندی محصول (۹-۳) بیان شده است.

۴-۳

خط مبنای پیکربندی^۴

اطلاعات پیکربندی محصول (۹-۳) مصوب، که ویژگی‌های محصول را در یک مقطع زمانی برقرار می‌کند و به عنوان مرجعی برای فعالیت‌های سراسر چرخه‌ی عمر محصول به کار می‌رود.

۵-۳

قلم^۵ پیکربندی

مفهومی درون یک پیکربندی (۳-۳) که عملکرد نهایی مصرف را برآورده می‌کند.

۶-۳

1-Waivers

2-Deviations

3-Interrelated

4-Configuration Baseline

5-Item

مدیریت پیکربندی

فعالیت‌های هماهنگ شده برای هدایت و کنترل پیکربندی.

یادآوری - مدیریت پیکربندی عموماً بر فعالیت‌های فنی و سازمانی متمرکز است که کنترل یک محصول و اطلاعات پیکربندی محصول (۳-۹) را در سراسر چرخه عمر محصول برقرار و حفظ می‌کند.

۷-۳

تشريح وضعیت پیکربندی

ثبت سوابق و گزارش دهی رسمی از اطلاعات پیکربندی محصول (۳-۹)، وضعیت تغییرات پیشنهاد شده و وضعیت اجرای تغییرات تصویب شده.

۸-۳

مرجع تعیین تکلیف^۱

فرد یا گروهی که مسئولیت و اختیار برای تصمیم گیری در خصوص پیکربندی (۳-۳) به آن(ها) واگذار شده است.

یادآوری ۱- مرجع تعیین تکلیف می‌تواند "هیأت کنترل پیکربندی"^۲ نیز نامیده شود.

یادآوری ۲- طرفهای ذی نفع مرتبط درون و بیرون سازمان بایستی در مرجع تعیین تکلیف، نماینده داشته باشند.

۹-۳

اطلاعات پیکربندی محصول

الرامات طراحی^۳، پدیدآوری (تحقیق)^۴، تصدیق، کارکرد^۵ و پشتیبانی محصول.

۴ مسئولیت مدیریت پیکربندی

۴-۱ مسئولیت‌ها و اختیارات

سازمان بایستی مسئولیت‌ها و اختیارات مربوط به اجرا و تصدیق فرایند مدیریت پیکربندی را تعیین و توصیف کند. موارد زیر بایستی مورد توجه قرار گیرد:

- پیچیدگی و ماهیت محصول؛
- نیازهای مراحل مختلف چرخه عمر محصول؛
- وجود مشترک^۶ بین فعالیت‌هایی که به طور مستقیم در فرایند مدیریت پیکربندی دخالت دارند؛

1- Dispositioning authority
2-Configuration control board
3-Design
4-Realization
5-Operation

6-The interfaces
7-Identification

- سایر طرفهای ذی نفع مرتبطی که ممکن است در درون و بیرون سازمان دخیل باشند؛
- تعیین^۳ مرجع مسئول برای تصدیق فعالیت‌های اجرای پیکربندی؛
- تعیین مرجع تعیین تکلیف.

۲-۴ مرجع تعیین تکلیف

- پیش از تصویب هر تغییری، مرجع تعیین تکلیف بایستی تصدیق کند که :
- تغییر پیشنهاد شده ضرورت دارد، و تبعات آن قابل قبول است،
 - تغییر به گونه‌ی درستی مدون و طبقه‌بندی شده است، و
 - فعالیت‌های طرح‌ریزی شده برای اعمال تغییر در مستندات، سخت افزار و/یا نرم افزارها رضایت بخش است.

۵ فرایند مدیریت پیکربندی

۱-۵ کلیات

فعالیت‌هایی که در فرایند مدیریت پیکربندی انجام می‌گیرد، در زیر توصیف شده است. برای اینکه این فرایند اثربخش واقع گردد، لازم است که فعالیت‌ها هماهنگ شوند.

فرایند مدیریت پیکربندی بایستی بر الزامات مشتری برای محصول تمرکز داشته باشد و زمینه‌ای^۱ را که در آن به اجرا گذارده خواهد شد، در نظر بگیرد. فرایند مدیریت پیکربندی بایستی در طرح مدیریت پیکربندی به تفصیل شرح داده شود. در این طرح بایستی روش‌های اجرایی ویژه‌ی هر پروژه و دامنه‌ی کاربرد آن‌ها در طی چرخه‌ی عمر محصول توصیف شود.

۲-۵ طرح‌ریزی مدیریت پیکربندی

طرح‌ریزی مدیریت پیکربندی اساس فرایند مدیریت پیکربندی است. طرح‌ریزی اثربخش، فعالیت‌های مدیریت پیکربندی را در زمینه‌ی خاصی در طول چرخه‌ی عمر محصول هماهنگ می‌کند. برونداد طرح‌ریزی مدیریت پیکربندی، طرح مدیریت پیکربندی است.

طرح مدیریت پیکربندی یک محصول خاص بایستی:

- مستند شود و به تصویب برسد،
- کنترل شود،
- روش‌های اجرایی مدیریت پیکربندی را که قرار است مورد استفاده قرار گیرد، مشخص کند،
- هر جا که ممکن باشد، به روش‌های اجرایی مرتبط در سازمان ارجاع دهد، و
- مسئولیت‌ها و اختیارات را برای اجرای مدیریت پیکربندی در سراسر چرخه‌ی عمر محصول توصیف کند.

طرح مدیریت پیکربندی می‌تواند یک مدرک مستقل^۲ ، یا بخشی از مدرکی دیگر، یا متشکل از چندین مدرک باشد.

سازمان در بعضی موقعیت‌ها نیاز خواهد داشت، تا از تأمین کنندگان بخواهد، که یک طرح مدیریت پیکربندی را، تهیه کنند. سازمان می‌تواند چنین طرح‌هایی را ، به عنوان مدارک مستقل حفظ کند، یا آن‌ها را، در طرح پیکربندی خود بگنجاند.

پیوست الف ساختار و محتوای بالقوه‌ی یک طرح مدیریت پیکربندی را توصیف می‌کند.

۳-۵ شناسایی پیکربندی

۳-۵-۱ ساختار محصول و انتخاب اقلام پیکربندی

انتخاب اقلام پیکربندی و ارتباطات درونی آن‌ها بایستی ساختار محصول را توصیف کند.

اقلام پیکربندی بایستی با استفاده از معیارهای تعیین شده برای انتخاب، مشخص شوند. اقلامی را بایستی انتخاب کرد که ویژگی‌های فیزیکی و عملکردی آن‌ها ، برای حصول عملکرد نهایی و کلی آن اقلام، بتواند جدآگانه کنترل شود.

معیارهای انتخاب بایستی موارد زیر را مورد توجه قرار دهد:

- الزامات مربوط به قوانین و مقررات،

- و خامت بر حسب خطرها و ایمنی،

- فناوری، طراحی یا تکوین جدید یا تغییر یافته،

- وجود مشترک با سایر اقلام پیکربندی،

- شرایط تدارکاتی، و

- پشتیبانی و خدمات.

تعداد اقلام پیکربندی انتخاب شده، بایستی قابلیت کنترل محصول را بهینه کند. انتخاب اقلام پیکربندی بایستی در چرخه‌ی عمر محصول، در اولین فرصت ممکن انجام شود و با تکامل محصول، بازنگری شود.

۲-۳-۵ اطلاعات پیکربندی محصول

اطلاعات پیکربندی محصول هم شامل تعریف محصول و هم اطلاعات کارکردی آن می‌باشد. این اطلاعات به طور معمول الزامات، مشخصات، نقشه‌های طراحی، فهرست قطعات، مدارک و فهرست نرم افزارها، الگوها، مشخصات آزمون‌ها و دستنامه‌های^۱ نگهداری و کارکردی را در بر می‌گیرد.

اطلاعات پیکربندی محصول بایستی مرتبط و قابل ردیابی باشد. اصول شماره‌گذاری بایستی منحصر به فرد و تضمین کننده‌ی کنترل مناسب اقلام پیکربندی باشد و اصول شماره‌گذاری موجود در سازمان و اطلاعات کنترل تغییر مانند وضعیت تجدید نظر را نشان دهد.

۳-۳ خطوط مبنای پیکربندی

خط مبنای پیکربندی متشکل از اطلاعات مصوب پیکربندی محصول است که تعریف محصول را نشان می‌دهد. خطوط مبنای پیکربندی، به اضافه‌ی تغییرات تصویب شده بر این خطوط مبنای نشان دهنده‌ی پیکربندی مصوب جاری است.

خطوط مبنای پیکربندی بایستی در چرخه‌ی عمر محصول، هر زمان که لازم باشد ایجاد شود تا مرجعی را برای فعالیت‌های دیگر در آینده تعریف کند.

سطح جزئیاتی که در آن، محصول در یک خط مبنای پیکربندی تعریف می‌شود، به درجه‌ی کنترل مورد نیاز آن بستگی دارد.

۴-۵ کنترل تغییر

۱-۴-۵ کلیات

پس از انتشار^۱ اولیه‌ی اطلاعات پیکربندی محصول، همه‌ی تغییرات بایستی کنترل شوند. اثر بالقوه‌ی یک تغییر، الزامات مشتری، و خط مبنای پیکربندی بر درجه‌ی کنترل مورد نیاز برای پردازش تغییر پیشنهادی یا اجزاء‌ی ارفاقی تأثیر خواهد گذاشت.

فرایند کنترل تغییر، بایستی مستند شود و موارد زیر را در برگیرد:

- توصیف، توجیه، و ثبت تغییر؛
- طبقه‌بندی تغییر بر حسب پیچیدگی، منابع و زمان بندی؛
- ارزیابی تبعات تغییر؛
- جزئیات چگونگی تعیین تکلیف تغییر؛
- جزئیات چگونگی اجرا و تصدیق تغییرات.

۵-۴ آغاز، شناسایی و مستند سازی نیاز برای تغییر

تغییر می‌تواند توسط سازمان، مشتری یا تأمین کننده آغاز شود. همه‌ی پیشنهادهای تغییر پیش از تسلیم به مرجع تعیین تکلیف (به بند ۲-۴ مراجعه شود) برای ارزیابی، بایستی شناسایی و مستند شوند.

پیشنهادهای تغییر به طور معمول اطلاعات زیر را در بر می‌گیرد:

- قلم (اقلام) پیکربندی و اطلاعات مرتبطی که قرار است تغییر کند شامل: جزئیات عنوانی و وضعیت تجدید نظر جاری آن‌ها؛
- توصیف تغییر پیشنهاد شده؛
- جزئیات اطلاعات یا اقلام پیکربندی دیگری که ممکن است تحت تأثیر این تغییر قرار گیرند؛

- طرفهای ذی نفع تهیه کننده‌ی این پیشنهاد و تاریخ تهیه‌ی آن؛
- دلیل تغییر؛
- طبقه‌بندی تغییر.

وضعیت پردازش تغییر، تصمیمات مرتبط و تعیین تکلیف‌ها بایستی مستند شوند. یک روش معمول برای مستند سازی تغییر، می‌تواند استفاده از یک فرم استاندارد، با شناسه‌ی منحصر به فرد، برای سهولت شناسایی و ردیابی باشد.

۳-۴-۵ ارزیابی تغییر

۱-۳-۴-۵ ارزیابی‌های مربوط به تغییرات پیشنهاد شده، بایستی انجام و مستند شود. دامنه‌ی هر ارزیابی بایستی بر اساس پیچیدگی محصول و طبقه‌بندی تغییر باشد و موارد زیر را در برگیرد:

- ارزش‌های فنی تغییر پیشنهاد شده؛
- ریسک‌های همراه با تغییر؛
- پیامد بالقوه بر قرارداد، برنامه‌ی زمان بندی و هزینه‌ها.

۲-۳-۴-۵ برای تعیین تأثیر تغییر بایستی به عوامل زیر توجه شود:

- الزامات قوانین و مقررات مرتبط؛
- تعویض پذیری اقلام پیکربندی و نیاز به شناسایی مجدد آن‌ها؛
- وجود مشترک بین اقلام پیکربندی؛
- روش‌های ساخت، آزمون و بازرگانی؛
- موجودی و خریدها؛
- فعالیت‌های مربوط به تحويل؛
- الزامات پشتیبانی مشتری.

۴-۴-۵ تعیین تکلیف تغییر

برای تعیین تکلیف تغییر بایستی فرایندی ایجاد شود که مرجع تعیین تکلیف (به بند ۲-۴ مراجعه شود) را برای هر تغییر پیشنهاد شده مشخص کند. در این فرایند بایستی به طبقه‌بندی تغییر پیشنهاد شده توجه شود. پس از اینکه تغییر پیشنهاد شده مورد ارزیابی قرار گرفت، مرجع تعیین تکلیف بایستی ارزیابی را مورد بازنگری قرار دهد و نسبت به تعیین تکلیف تغییر تصمیم‌گیری کند.

تعیین تکلیف بایستی ثبت شود. اعلان این تعیین تکلیف بایستی به اطلاع طرفهای ذی‌نفع مرتبط درون و بیرون سازمان رسانیده شود.

۵-۴-۵ اجرا و تصدیق تغییر

اجرا یک تغییر تصویب شده به طور معمول شامل موارد زیر است:

- تغییرات اطلاعات پیکربندی که قرار است برای طرفهای ذی‌نفع مرتبط منتشر شود، و

- اقداماتی که قرار است توسط طرفهای ذی نفع مرتبط (درون و بیرون سازمان) که تحت تأثیر تغییر قرار خواهند گرفت، انجام شود.

پس از اجراء، انطباق با تغییرات تصویب شده بایستی تصدیق شود. این تصدیق بایستی ثبت شود تا بتواند رديابي گردد.

۵-۵ تشریح وضعیت پیکربندی

۱-۵ کلیات

فعالیت تشریح وضعیت پیکربندی منتج به سوابق و گزارش‌های مربوط به محصول و اطلاعات پیکربندی آن می‌شود.

سازمان بایستی فعالیتهای تشریح وضعیت پیکربندی را در سراسر چرخه عمر محصول به منظور پشتیبانی و توانمندسازی فرایند اثربخش مدیریت پیکربندی انجام دهد.

۲-۵ سوابق

۱-۵-۱ طی شناسایی پیکربندی و فعالیتهای کنترل تغییر، سوابق مربوط به تشریح وضعیت پیکربندی ایجاد خواهد شد. این سوابق منجر به شفافیت، رديابي و مدیریت اثربخش پیکربندی در حال شکل گیری خواهد شد. سوابق یاد شده به طور معمول در برگیرندهای موارد زیر است:

- اطلاعات پیکربندی محصول (مانند شماره‌ی شناسایی، عنوان، تاریخ‌های موثر، وضعیت تجدید نظر، تاریخچه‌ی تغییر و در بر گرفتن خط مبنای آن)،
- پیکربندی محصول (مانند شماره‌ی قطعات و وضعیت طراحی یا ساخت محصول)،
- وضعیت انتشار اطلاعات پیکربندی محصول جدید، و
- پردازش تغییرات.

۲-۵-۲ اطلاعات در حال شکل گیری پیکربندی محصول، بایستی به گونه‌ای ثبت شود که ارجاع متقابل و ارتباطهای درونی لازم برای تهیه گزارش‌های مورد نیاز تشخیص داده شود (به بند ۳-۵-۳ مراجعه شود).

۳-۵-۳ برای حفظ یکپارچگی اطلاعات پیکربندی محصول و مقرر داشتن پایه‌ای برای کنترل تغییرات، توصیه می‌شود که اقلام پیکربندی و اطلاعات مربوط در محیطی نگهداری شود که :

- با شرایط مورد نیاز مناسب باشد (برای مثال سخت‌افزار و نرم‌افزار کامپیوترا، داده‌ها، مستندات و نقشه‌ها)،

- از خراب شدن یا تغییر غیر مجاز محافظت گردد،
- برای بازیابی در موقع بروز بلایای طبیعی تمهیدات لازم اندیشیده شده باشد،
- باز پس‌گیری^۱ را میسر سازد.

۳-۵-۵ گزارش‌ها

گزارش‌های متنوعی برای مقاصد مدیریت پیکربندی مورد نیاز خواهد بود. چنین گزارش‌هایی می‌تواند تک‌تک اقلام پیکربندی یا محصول کامل را پوشش دهد.

گزارش‌ها به طور معمول در برگیرندهٔ موارد زیر است:

- فهرستی از اطلاعات پیکربندی محصول که در خط مبنای پیکربندی خاصی وارد شده است،

- فهرستی از اقلام پیکربندی و خطوط مبنای پیکربندی آن‌ها،

- جزئیات وضعیت جاری تجدیدنظر و تاریخچهٔ تغییر،

- گزارش‌های وضعیت در مورد تغییرات و اجازه‌های ارافقی، و

- جزئیات مربوط به وضعیت محصولات تحويل شده و نگهداری شده با توجه به شماره‌های قطعات، ردیابی و وضعیت تجدید نظر آن‌ها.

۴-۶ ممیزی پیکربندی

برای تعیین انطباق محصول با الزامات و اطلاعات پیکربندی آن، بایستی طبق روش‌های اجرایی مدون ممیزی‌های پیکربندی انجام شود.

به طور معمول دو نوع ممیزی پیکربندی وجود دارد:

- **ممیزی پیکربندی عملکردی^۱**

ممیزی پیکربندی عملکردی عبارت است از بررسی رسمی برای تصدیق این که در یک قلم پیکربندی، ویژگی‌های عملکردی مشخص شده در اطلاعات پیکربندی محصول آن، حاصل شده است.

- **ممیزی پیکربندی فیزیکی^۲**

ممیزی پیکربندی فیزیکی عبارت است از بررسی رسمی برای تصدیق این که در یک قلم پیکربندی، ویژگی‌های فیزیکی مشخص شده در اطلاعات پیکربندی محصول آن، حاصل شده است.

ممیزی پیکربندی می‌تواند پیش از پذیرش رسمی یک قلم پیکربندی الزام گردد. هدف از ممیزی پیکربندی این نیست که جایگزین شکل‌های دیگری از تصدیق، بازنگری، آزمون یا بازرسی شود، اما از نتایج این فعالیت‌ها متأثر خواهد شد.

1-Functional configuration audit

2-Physical configuration audit

پیوست الف
(اطلاعاتی)

ساختار و محتوای طرح مدیریت پیکربندی

الف - ۱ کلیات

ساختار طرح مدیریت پیکربندی بایستی دارای بخش‌های مجازی باشد که در آن‌ها به عناوین ذکر شده در بندهای الف - ۲ تا الف - ۷ پرداخته شده است و راهنمایی‌هایی را نیز در زمینه‌ی محتوا ارائه کرده است.

الف - ۲ مقدمه

در طرح مدیریت پیکربندی نیاز است که بخشی مقدماتی برای ارائه اطلاعات عمومی گنجانیده شود. در این بخش به طور معمول عناوین زیر مورد بررسی قرار می‌گیرد:

- منظور و دامنه‌ی کاربرد طرح مدیریت پیکربندی؛
- توصیفی از محصول و قلم (اقلام) پیکربندی مورد نظر این طرح؛
- برنامه‌ای جهت راهنمایی روی مقیاس زمانی فعالیت‌های مهم مدیریت پیکربندی؛
- توصیف ابزارهای مدیریت پیکربندی (برای مثال فناوری اطلاعات)؛
- مستندات مرتبط (برای مثال طرح‌های مدیریت پیکربندی عرضه شده توسط تأمین کنندگان)؛
- فهرستی از مستندات مرتبط و وابستگی‌های درونی آن‌ها.

الف - ۳ خط مشی‌ها

طرح مدیریت پیکربندی بایستی خط مشی‌های مدیریت پیکربندی توافق شده با مشتریان یا تأمین کنندگان را به تفصیل بیان کند. این طرح بایستی مبنایی را برای فعالیت‌های مدیریت پیکربندی مندرج در قرارداد مانند موارد زیر ارائه کند:

- خط مشی‌هایی در خصوص شیوه‌ی مدیریت پیکربندی و فعالیت‌های مدیریتی مرتبط،
- سازمان، مسئولیت‌ها و اختیارات طرف‌های ذی نفع مرتبط،
- صلاحیت و آموزش،
- معیارهایی برای انتخاب اقلام پیکربندی،
- تناوب^۱، توزیع و کنترل گزارش‌ها، هم درون سازمانی و هم برای مشتریان، و
- واژه شناسی.

الف - ۴ شناسایی پیکربندی

طرح مدیریت پیکربندی بایستی موارد زیر را به تفصیل شرح دهد:

- درخت^۳ اقلام پیکربندی، مشخصات و سایر مستندات،
- اصول شماره‌گذاری اتخاذ شده برای مشخصات، نقشه‌ها، اجازه‌های ارفاقی و تغییرات،
- روش شناسایی وضعیت تجدید نظر،
- خطوط مبنای پیکربندی که با استی ایجاد گردد، برنامه‌های زمانی، و نوع اطلاعات پیکربندی محصول که قرار است گنجانده شود،
- استفاده و تخصیص شماره‌های سریال یا سایر شناسه‌های ردیابی، و
- روش‌های اجرایی انتشار اطلاعات پیکربندی محصول.

الف - ۵ کنترل تغییر

طرح مدیریت پیکربندی با استی موارد زیر را به تفصیل شرح دهد:

- ارتباط مرجع تعیین تکلیف سازمان (به بند ۲-۴ مراجعه شود)، با مرجع هم سطح در سایر طرفهای ذی نفع،
- روش‌های اجرایی برای کنترل تغییرات، پیش از ایجاد خط مبنای پیکربندی قراردادی، و
- روش‌های پردازش تغییرات (شامل تغییرات پیشنهاد شده توسط مشتریان، یا تأمین کنندگان) و اجازه‌های ارفاقی .

الف - ۶ تشریح وضعیت پیکربندی

طرح مدیریت پیکربندی با استی موارد زیر را به تفصیل شرح دهد:

- روش‌های جمع آوری، ثبت، پردازش و نگهداری داده‌های ضروری، برای ایجاد سوابق مربوط به تشریح وضعیت پیکربندی، و
- تعریف محتوا و شکل همه‌ی گزارش‌های مربوط به تشریح وضعیت پیکربندی.

الف - ۷ ممیزی پیکربندی

طرح مدیریت پیکربندی با استی موارد زیر را به تفصیل شرح دهد:

- فهرستی از ممیزی‌های مورد نظر و انجام گرفتن آن‌ها در برنامه‌های زمانی پروژه،
- روش‌های اجرایی مورد استفاده برای ممیزی پیکربندی،
- مراجع طرفهای ذی نفع مرتبط (درون و بیرون سازمان)، و
- تعریف شکلی^۱ برای گزارش‌های ممیزی.

ICS: 03.120.10

صفحه : ۱۱
